

óskertan veðrétt í vélinni, getur það ekki hindrað, að eigandi hennar taki hana úr bátnum og í sínar vörzlur.

En hinn framlagði samningur virðist sanna eignarrétt umbj. gerðarbeiðanda.

Mánudaginn 16. marz 1931.

Nr. 4/1931: **Bæjargjaldkeri Reykjavíkur, f. h. bæjarsjóðs** (Guðm. Ólafsson)

gegn

Det Bergenske Dampskibsselskab

(Theódór B. Lindal).

Útsvar.

Úrskurður fógetaréttar Reykjavíkur 2. maí 1930: Hin umbeðna lögtaksgerð skal ekki ná fram að ganga.

Dómur hæstaréttar.

Við framhaldsniðurjöfnun útsvara í Reykjavík í maimánuði 1928 var hinu stefnda gufuskipafélagi gert að greiða 2500 kr. útsvar til Reykjavíkur, og er stefndi neitaði að greiða gjald þetta krafðist bæjargjaldkeri Reykjavíkur, að útsvarið væri tekið lögtaki, en með úrskurði, uppkveðnum 2. maí f. á., neitaði fógetinn að framkvæma lögtakið.

Þessum úrskurði hefir áfrýjandi skotið til hæstaréttar með stefnu, dags. 6. jan. þ. á., að fengnu áfrýjunarleyfi, útgefnu 16. dezbr. næst á undan. Krefst áfrýjandi þess, að úrskurður þessi verði úr gildi felldur og fógetinn skyldaður til að framkvæma hið umbeðna lögtak, svo og að stefndi verði dæmdur til málskostnaðargreiðslu. Stefndi krefst þess hinsvegar, að fógetaréttarúrskurðurinn verði

staðfestur og áfrýjandi dæmdur til að greiða málskostnað fyrir hæstarétti.

Svo sem kunnugt er, heldur hið stefnda gufuskipafélag uppi föstum áætlunarferðum milli Norðs og Íslands með tveimur skipum með endastöð hér í Reykjavík, og hefir það í þessu skyni fastan afgreiðslumann hér í bænum, er sér um innheimtu farmgjalda fyrir félagið og útvegar því flutning héðan á fólki og farangri. Eru aðiljar sammála um það, að afgreiðslumaðurinn sé ekki þjónn félagsins heldur framkvæmi hann þessi störf í þágu þess að öllu leyti sem sjálfstæður atvinnurekandi og á eigin ábyrgð og kostnað gegn ákveðnu hundraðsgjaldi af flutningsgjaldi til og frá Reykjavík, en hinsvegar beri hann allan kostnað af mannahaldi við afgreiðsluna og leggi til á eigin kostnað húsnæði til skrifstofuhalds og vörugeymsluhús, hann annist og uppskipun og útskipun á flutningi með skipum félagsins á eigin ábyrgð og kostnað, og sé þessi starfsemi afgreiðslumannsins félaginu óviðkomandi.

Samkvæmt þessum upplýsingum hefir félagið ekki umráð yfir neinni fasteign hér í bænum, er það notar við atvinnurekstur sinn og rekur yfirleitt ekki aðra atvinnu hér en að flytja hingað og héðan fólk og farm. Þannig lagaður atvinnurekstur getur ekki talizt heimilisföst atvinnustofnun hér í bænum, enda hefir félagið ekki verið talið skrásetningarskylt samkvæmt lögum nr. 77/1921. Og með því að heldur ekki verður talið, að hið stefnda gufuskipafélag hafi rekið atvinnu hér í bænum í þeirri merkingu, er átt er við í 6. gr. B. 2 í lögum nr. 46., 15. júní 1926 um útsvör, verður það eigi talið útsvarsskylt.

Að þessu athuguðu og að öðru leyti með skirskotun til forsenda hins áfrýjaða fógætaréttarúrskurðar ber að staðfesta hann.

Eftir þessum úrslitum verður áfrýjandi að greiða stefnanda málskostnað fyrir hæstarétti, er ákveðst 250 kr.

Því dæmist rétt vera:

Hinum áfrýjaða fógætaréttarúrskurði skal óraskað. Áfrýjandi, bæjargjaldkeri Reykjavíkur, f. h. bæjarsjóðs, greiði stefnda, Det Bergenske Dampskibsselskab, 250 kr. í málskostnað fyrir hæstarétti að viðlagðri aðför að lögum,

Forsendur hins áfrýjaða úrskurðar hljóða svo:

Með því að „Det Bergenske Dampskibsselskab“ hefir eigi fengizt til að greiða útsvar, að upphæð kr. 2500,00, sem því var gert að greiða til bæjarsjóðs Reykjavíkur árið 1928, hefir bæjargjaldkeri Reykjavíkur, f. h. bæjarsjóðs, krafizt lögtaks á útsvari þessu, en félagið hefir mótmælt því að lögtakið næði fram að ganga, og hefir ágreiningurinn því verið lagður undir úrskurð fógætaréttarins.

Gerðarbeiðandi telur útsvarsskyldu gerðarþola aðallega byggjast á því, að gjörðarþoli hafi hér atvinnustöð sbr. 2. mgr. 45. gr. laga nr. 77 frá 1921 um hlutafélög, sem telja verði sem útbú frá aðalstöð félagsins í (Noregi) Bergen.

Þessu hefir gerðarþoli neitað og telur hér muni blandað saman starfsemi Nic. Bjarnason, sem hefir að atvinnu afgreiðslu á skipum gerðarþola og tilboðssöfnun með flutning með þeim. Gerðarbeiðandi hefir eigi hnekkt þeirri staðhæfingu gerðarþola, að starfsemi Nic. Bjarnason sé algerlega sjálfstæður atvinnurekstur og hefir gerðarbeiðandi heldur eigi sýnt fram á það, að gerðarþoli hafi hér nokkurt útbú.

Fógætarétturinn getur því eigi fallizt á það, að útsvarsskylda gerðarþola geti byggzt á þessari ástæðu.

Til vara hefir gerðarbeiðandi byggt kröfu sína á því, að gerðarþoli „reki hér atvinnu í landi eða landhelgi“ sbr. 2. gr. B. liðs 6. gr. útsvarslaganna nr. 46, frá 1926.

Gerðarþoli hefir eindregið neitað því, að hann reki hér atvinnu í landi, sé hér enn blandað saman starfsemi afgreiðslumannsins Nic. Bjarnason. Að visu er það ekki fyllilega upplýst fyrir fógetaréttinum, hvernig afstöðu Nic. Bjarnason og gerðarþola hvors til annars er varið. En af því, sem fyrir liggur í málinu, verður þó eigi annað séð en að staðhæfing gerðarþola sé rétt í því efni, að atvinnurekstur sá, sem fram fer í landi í sambandi við flutningsstarfsemi gerðarþola, sé eingöngu rekin af Nic. Bjarnason og þá alveg sjálfstæð atvinna hans, er eigi geti bakað gerðarþola útsvarsskyldu.

Þá er eftir að athuga hvort útsvarsskyldan geti byggzt á því, að gerðarþoli reki atvinnu í landhelgi.

Gerðarþoli hefir haldið því fram, að atvinnurekstur í landhelgi verði aðeins útsvarsskyldur, að sú stöð, sem atvinnan er tengd við, verði skattlögð, eða útsvar sé lagt á skip það, sem teknanna aflar.

Með hliðsjón af 8. gr. C. lið útsvarslaganna, sem hér kemur sérstaklega til greina, verður fógetarétturinn að fallast á þessa skoðun.

Og þar sem ekki verður talið samkvæmt því, sem áður er sagt, að gerðarþoli hafi hér atvinnustöð í merkingu útsvarslaganna, getur útsvarsálagningin eigi orðið byggð á því og síðara tilvikið kemur eigi til greina.

Útsvar það, sem lagt hefir verið á gerðarþola vegna tekna af flutningum að og frá landi hér og strandsiglingum, þykir því ekki hafa við lög að styðjast.
